

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2012/70
Karar Sayısı : 2012/157
Karar Günü : 18.10.2012
R.G. Tarih-Sayı : 13.02.2013-28558

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN : Aydın Vergi Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU : 2.7.1964 günlü, 492 sayılı Harçlar Kanunu'nun 28. maddesinin birinci fıkrasının, 23.7.2010 günlü, 6009 sayılı Gelir Vergisi Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 18. maddesiyle değiştirilen (a) bendinin birinci cümlesinde yer alan "*kararın verilmesinden itibaren*" ibaresinin Anayasa'nın 2. maddesine aykırılığı savıyla iptali ve yürürlüğünün durdurulması istemidir.

I- OLAY

Asliye hukuk mahkemesince hükmedilen nispi karar harcının, kararın verilmesinden itibaren iki ay içinde ödenmemesi üzerine, söz konusu harcın tahsili amacıyla davacı adına düzenlenen ödeme emrinin iptali istemiyle açılan davada, itiraz konusu ibarenin Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme, iptali ve yürürlüğünün durdurulması için başvurmuştur.

III- YASA METİNLERİ

A- İtiraz Konusu Yasa Kuralı

2.7.1964 günlü, 492 sayılı Harçlar Kanunu'nun itiraz konusu ibareyi de içeren 28. maddesi şöyledir:

'(1) sayılı tarifede yazılı nispi harçlar aşağıdaki zamanlarda ödenir :

a) Karar ve ilam harcı,

*Karar ve ilam harçlarının dörtte biri peşin, geri kalanı **kararın verilmesinden itibaren** iki ay içinde ödenir. Şu kadar ki, ölüm ve cismani zarar sebebiyle açılan maddi ve manevi tazminat davalarında peşin alınan harcın oranı yirmide bir olarak uygulanır. Bakiye karar ve ilam harcının ödenmemiş olması, hükmün tebliğe çıkarılmasına, takibe konulmasına ve kanun yollarına başvurulmasına engel teşkil etmez.*

b) İcra Tahsil Harcı,

İcra takiplerinde Tahsil Harcı, alacağın ödenmesi sırasında, ödeme yapılmayan hallerde harç alacağının doğması tarihinden itibaren 15 gün içinde ödenir.

Harç alacağı icranın yerine getirilmesiyle doğar.

Konunun değeri üzerinden alınacak İflâs Harçlarında da bu bent hükümleri uygulanır.

c) Depozito, defter tutma ve miras işlerine ait harçlar,

(1) sayılı tarifenin (D) bölümünde yazılı depozito, defter tutma ve miras işlerine ait harçlar için sonundan itibaren 15 gün içinde ödenir.'

B- Dayanılan Anayasa Kuralı

Başvuru kararında, Anayasa'nın 2. maddesine dayanılmıştır.

IV- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi gereğince Haşım KILIÇ, Serruh KALELİ, Alparslan ALTAN, Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Serdar ÖZGÜLDÜR, Recep KÖMÜRÇÜ, Burhan ÜSTÜN, Hicabi DURSUN, Celal Mümtaz AKINCI, Erdal TERCAN, Muammer TOPAL ve Zühtü ARSLAN'ın katılımlarıyla 5.7.2012 günü yapılan ilk inceleme toplantısında, dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine ve yürürlüğü durdurma isteminin esas inceleme aşamasında karara bağlanmasına OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

V- ESASIN İNCELENMESİ

Başvuru kararı ve ekleri, Anayasa Mahkemesi Raportörü Durdu ÖZER tarafından hazırlanan işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu Yasa kuralı, dayanılan Anayasa kuralı ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Başvuru kararında, nispi karar ve ilam harcının miktarının ancak kararın tebliği ile öğrenilebildiği, yargılama esnasında hazır bulunmayan veya hüküm duruşmasına katılmayan tarafın gerekçeli karar kendisine tebliğ edilmedikçe harcın miktarını bilmesinin mümkün olmadığı, kuralda yer alan iki aylık sürenin geçmesi halinde ise mükellefin fazladan gecikme zammı ödemek zorunda kaldığı, bu nedenle henüz tebliğ edilmeyen bir vergi borcu için gecikme zammı işletilmesine olanak tanıyan itiraz konusu ibarenin hukuk güvenliği ilkesini ihlal ettiği belirtilerek kuralın, Anayasa'nın 2. maddesine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

492 sayılı Kanun'un itiraz konusu ibareyi de içeren 28. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin birinci cümlesinde, nispi karar ve ilam harcının dörtte birinin peşin, geri kalanının ise kararın verilmesinden itibaren iki ay içinde ödeneceği düzenlenmiştir.

6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsili Usulü Hakkında Kanun'un 51. maddesinde ise tahsil edilemeyen kamu alacakları için gecikme zammı ödeneceği öngörüldüğünden, nispi karar harcının bakiye miktarının vadesinde, yani kararın verilmesinden itibaren iki ay içinde ödenmemesi hâlinde, anılan hüküm uyarınca bu kamu alacağına gecikme zammı uygulanacaktır.

Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devleti, insan haklarına dayanan, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, eylem ve işlemleri hukuka uygun olan, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, hukuk güvenliğini sağlayan, Anayasa'ya

aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasa ve yasalarla kendini bağlı sayan, yargı denetimine açık olan devlettir.

Anayasa'nın 2. maddesinde yer alan hukuk devletinin temel ilkelerinden biri '*hukuki güvenlik*' tir. Hukuk güvenliği, normların öngörülebilir olmasını, bireylerin tüm eylem ve işlemlerinde devlete güven duyabilmesini, devletin de yasal düzenlemelerde bu güven duygusunu zedeleyici yöntemlerden kaçınmasını gerekli kılar.

Genel olarak hukuk mahkemeleri tarafından verilen kararlarda ödenmesi gereken bakiye harç miktarı kısa kararda açıklanmamaktadır. Diğer bir ifade ile taraflar bakiye harç miktarlarını gerekçeli kararın kendilerine tebliği ile öğrenmektedirler. Bu hâllerde bakiye karar harcının karar tarihinden itibaren iki ay içinde ödenmesinin zorunlu tutulması, mükellefin henüz varlığından haberdar olmadığı veya miktarını tam olarak bilmediği bir harç için gecikme zammı ödemesi sonucunu doğuracaktır. Kişilerin haberdar olmadıkları harç nedeniyle gecikme zammı ödemek zorunda kalmaları ise hukuk devleti ilkesinin gereklerinden olan hukuk güvenliği ilkesi ile bağdaşmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle itiraz konusu kural, Anayasa'nın 2. maddesine aykırıdır. İptali gerekir.

VI- YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMİ

2.7.1964 günlü, 492 sayılı Harçlar Kanunu'nun 28. maddesinin birinci fıkrasının, 23.7.2010 günlü, 6009 sayılı Gelir Vergisi Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 18. maddesiyle değiştirilen (a) bendinin, birinci cümlesinde yer alan "*kararın verilmesinden itibaren*" ibaresine ilişkin iptal hükmünün yürürlüğe girmesinin ertelenmesi nedeniyle, bu ibarenin yürürlüğünün durdurulması isteminin REDDİNE, 18.10.2012 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

VII- İPTAL KARARININ YÜRÜRLÜĞE GİRECEĞİ GÜN SORUNU

Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasında '*Kanun, kanun hükmünde kararname ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü ya da bunların hükümleri, iptal kararlarının Resmî Gazetede yayımlandığı tarihte yürürlükten kalkar. Gereken hallerde Anayasa Mahkemesi iptal hükmünün yürürlüğe gireceği tarihi ayrıca kararlaştırabilir. Bu tarih, kararın Resmî Gazetede yayımlandığı günden başlayarak bir yılı geçemez*' denilmekte, 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrasında da bu kural tekrarlanmaktadır.

2.7.1964 günlü, 492 sayılı Harçlar Kanunu'nun 28. maddesinin birinci fıkrasının, 23.7.2010 günlü, 6009 sayılı Gelir Vergisi Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 18. maddesiyle değiştirilen (a) bendinin, birinci cümlesinde yer alan "*kararın verilmesinden itibaren*" ibaresinin iptal edilmesi nedeniyle doğacak hukuksal boşluk kamu yararını ihlal edecek nitelikte görüldüğünden, Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasıyla 6216 sayılı Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince bu ibareye ilişkin iptal hükmünün, kararın Resmî Gazete'de yayımlanmasından başlayarak altı ay sonra yürürlüğe girmesi uygun görülmüştür.

VIII- SONUÇ

Esas Sayısı : 2012/70
Karar Sayısı : 2012/157

1- 2.7.1964 günlü, 492 sayılı Harçlar Kanunu'nun 28. maddesinin birinci fıkrasının, 23.7.2010 günlü, 6009 sayılı Gelir Vergisi Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 18. maddesiyle değiştirilen (a) bendinin birinci cümlesinde yer alan "kararın verilmesinden itibaren" ibaresinin Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE,

2- 492 sayılı Kanun'un 28. maddesinin birinci fıkrasının 6009 sayılı Kanun'un 18. maddesiyle değiştirilen (a) bendinin birinci cümlesinde yer alan "kararın verilmesinden itibaren" ibaresinin iptal edilmesi nedeniyle, Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasıyla 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince bu ibareye ilişkin İPTAL HÜKMÜNÜN, KARARIN RESMÎ GAZETE'DE YAYIMLANMASINDAN BAŞLAYARAK ALTI AY SONRA YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNE,

18.10.2012 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan	Başkanvekili	Başkanvekili
Haşim KILIÇ	Serruh KALELİ	Alparslan ALTAN

Üye	Üye	Üye
Fulya KANTARCIOĞLU	Mehmet ERTEN	Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye	Üye	Üye
Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Zehra Ayla PERKTAŞ	Recep KÖMÜRCÜ

Esas Sayısı : 2012/70
Karar Sayısı : 2012/157

Üye

Burhan ÜSTÜN

Üye

Engin YILDIRIM

Üye

Nuri NECİPOĞLU

Üye

Hicabi DURSUN

Üye

Celal Mümtaz AKINCI

Üye

Erdal TERCAN

Üye

Muammer TOPAL

Üye

Zühtü ARSLAN